

AM AIS

Shift

+ VIEȚI



# MESERII

Parte a Ghidului de angajare a nevătăătorilor, realizat de AMAIS prin proiectul Shift+Vieți, susținut de ING Tech.

Pentru a descărca toate documentele intrați pe <https://ghid.AMAIS.ro/>



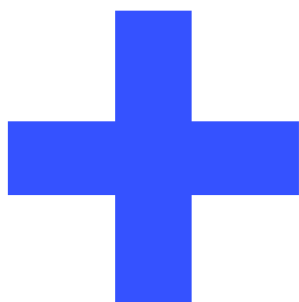
# Disclaimer

Acest ghid studiază posibilele meserii pe care persoanele nevăzătoare le-ar putea practica în România, precum și măsurile pe care angajatorii ar trebui să le aplice pentru a crea un mediu de lucru incluziv. Ghidul nu este o listă exhaustivă a meseriilor persoanelor cu deficiențe de vedere, ci mai degrabă un exercițiu de a identifica cât mai multe meserii pe care nevăzătorii le pot face și de a le oferi și altora modelul după care pot obține aceste informații pentru alte tipuri de profesii.

Din experiența de până acum de la AMAIS, am realizat că obținerea unui mediu incluziv ține de măsurile luate în trei direcții: **amenajarea spațiului, integrarea în echipă și suportul tehnologic utilizat**. De asemenea, nu există o singură rețetă de aplicat. Putem stabili pașii de aplicat, dar ține de fiecare angajator/candidat în parte să personalizeze soluțiile în funcție de context și nevoi.

Lucrurile pe care angajatorii și cei care vor să se angajeze le pot face pentru a crea un mediu de lucru incluziv nu sunt dedicate exclusiv celor 9 meserii studiate, unele fiind valabile și în cazul altor joburi.

Ghidul se adresează persoanelor cu deficiențe de vedere în căutarea unui loc de muncă, angajatorilor și altor ONG-uri și persoane fizice interesate de construirea unui societăți incluzive.





## Drepturi de autor

Informațiile din această publicație sunt protejate de legea drepturilor de autor. Copierea și/sau transmiterea fără permisiune a unor părți ale prezentului document poate constitui o încălcare a legislației în vigoare.

Cu excepția cazurilor în care sunt menționate sursele, toate ilustrațiile aparțin autorilor, iar fotografiile utilizate pentru lucrarea de față au fost realizate de autori sau colaboratori ai asociației, în timpul activităților AMAIS.

Pentru a obține permisiunea de a copia sau reutiliza orice parte a acestei lucrări, vă rugăm să trimiteți o cerere către: [contact@AMAIS.ro](mailto:contact@AMAIS.ro)

Întreaga documentație a „Ghidului de angajare a nevăzătorilor” a fost colectată de echipa Asociației Metodelor Alternative de Integrare Socială (AMAIS) alături de colaboratori. Ghidul a fost realizat în cadrul proiectului „Shift+Vieți”, lansat în iunie 2018 de Fundația Comunitară București și finanțat de ING Tech Romania.



## Mulțumiri

Mulțumim echipei de lucru și tuturor oamenilor care au alocat timp să ne povestească din experiențele lor profesionale - ca angajatori sau candidați.

Mulțumim ING Tech și Fundația Comunitară București pentru realizarea proiectului Shift+Vieți și pentru implicarea în integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități.

„Ghidul de angajare a nevăzătorilor” poate fi descărcat de pe site-ul <https://ghid.AMAIS.ro/descarca-ghidul/>

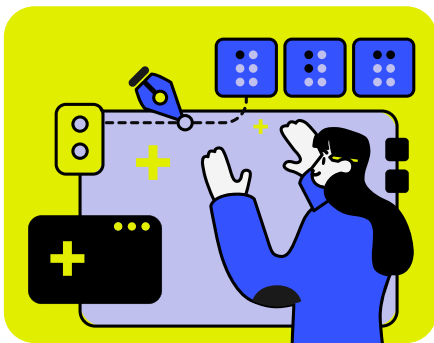
De aici puteți obține documentația completă sau capitolele care vă interesează, în format pdf. Acestea sunt:

### Ghid

#### [Anexa 1 - Date demografice](#)

#### [Anexa 2 - Interviu](#)

#### [Anexa 3 - Meserii](#)



Descriere ilustrație:  
Desen cu o persoană cu spatele  
la noi care atinge o tablă mov.  
Pe lângă tablă sunt câteva litere  
în Braille mărite și o peniță.

## + PROFESOR

Persoanele cu deficiențe de vedere care au absolvit studii superioare se pot îndreapta către o carieră didactică. Susținerea unor examene de titularizare și grade didactice le oferă siguranță unui loc de muncă, dar și o posibilitate de avansare și recunoaștere socială.

### RESURSE UMANE

| Categorie:                            | Educație                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Domeniu de activitate:                | Instituții de stat sau private                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Tip de muncă:                         | Jobul în sine este unul care se desfășoară predominant în clasă/sala de curs, însă, având în vedere situația creată de pandemie, instruirea s-a mutat — parțial, cel puțin — în mediul online.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Tip de contract și cum te poți angaja | <p><b>Formele de angajare a personalului didactic sunt redate în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, în care sunt menționate următoarele aspecte importante:</b></p> <p><b>Perioada de angajare:</b><br/>În unitățile de învățământ sau în consorțiile școlare poate fi angajat personal didactic cu contract individual de muncă pe perioada nedeterminată sau perioada determinată de cel mult un an școlar, cu posibilitatea prelungirii contractului, respectiv în plata cu ora, în condițiile legii.</p> <p><b>Cum te poți angaja:</b><br/>În învățământul preuniversitar de stat și particular, posturile didactice se ocupă prin concursuri organizate la nivelul unității de învățământ cu personalitate juridică, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.</p> <p>Deciziile privind vacantarea posturilor didactice, organizarea concursurilor pe post și angajarea personalului didactic se iau la nivelul unității de învățământ de către consiliul de administrație al unității de învățământ, la propunerea directorului, conform unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.</p> |



Statutul posturilor didactice/catedrele disponibile pentru angajare: vacanțe, rezervate, precum și condițiile și modalitățile de ocupare a acestora sunt stabilite de către Consiliul de administrație al instituției de învățământ respective.

Inspectoratul școlar analizează, corectează în colaborare cu unitățile de învățământ și avizează oferta de posturi didactice/catedre vacante/rezervate.

Lista de posturi didactice/catedre se face publică prin afișare la inspectoratele școlare și la unitățile de învățământ respective și pe site-ul acestor instituții, cu cel puțin 30 de zile înaintea declanșării procedurilor de selecție și angajare pe aceste posturi didactice/catedre.

În învățământul preuniversitar de stat, validarea concursurilor pentru ocuparea posturilor/catedrelor didactice se face de către consiliul de administrație al unității de învățământ care organizează concursul.

În situația în care acești candidați promovează examenul pentru definitivarea în învățământ, consiliul de administrație poate hotărî modificarea duratei contractului individual de muncă din perioadă determinată în perioadă nedeterminată.

În învățământul particular, validarea concursurilor și angajarea pe post se fac de către conducerea unității de învățământ particular și se comunică, în scris, inspectoratului școlar.

Candidații care au dobândit definitivarea în învățământ, profesori cu drept de practică și au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic vacant sunt titulari pe postul ocupat. Directorul unității de învățământ încheie cu aceștia contractul individual de muncă pe perioada nedeterminată.

Pentru candidații care au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei, de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic rezervat, directorul unității de învățământ încheie contractul individual de muncă pe o perioadă de cel mult un an școlar, respectiv până la revenirea titularului pe post. Consiliul de administrație al unității de învățământ poate decide prelungirea contractului individual de muncă și în anul școlar următor, în situația în care postul rămâne rezervat.

Directorii unităților de învățământ comunică în scris inspectoratului școlar situația angajării pe posturi didactice a candidaților validați după concurs, a candidaților participanți la



|                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                     | <p>concurs și nerepartizați, precum și situația posturilor didactice și a orelor rămase neocupate după concursul organizat la nivelul unității sau al consorțiilor școlare.</p> <p>Inspectoratul școlar centralizează la nivel județean posturile didactice și orele rămase neocupate, care vor fi repartizate în ordine:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a) cadrelor didactice titulare într-o unitate de învățământ pentru completarea normei didactice;</li><li>b) profesorilor debutanți aflați în stagiul practic;</li><li>c) candidaților rămași nerepartizați după concursul organizat la nivelul unității sau al consorțiilor școlare;</li><li>d) pensionarilor, cu respectarea criteriilor de competență profesională.</li></ul> <p>Posturile didactice rămase neocupate prin concurs sau eliberate în timpul anului școlar se ocupă prin plată cu ora până la sfârșitul anului școlar ori până la revenirea pe post a cadrului didactic care a beneficiat de rezervarea postului/catedrei.</p> |
| <b>Nivel job/ range salarial:</b>                                                   | <p>Conform Paylab, salariile celor care lucrează în domeniul Educație, știință și cercetare variază de obicei între 1.486 RON (salariu minim) și 3.991 RON (cea mai mare medie, salariul maxim real este mai mare).</p> <p>Salariile variază drastic în funcție de diferite posturi de muncă.</p> <p>Asistent universitar: 1.200 - 3.909 RON</p> <p>Educator: 1.562 - 3.088 RON</p> <p>Educator/Instructor/Îngrijitor: 1.570 - 3.210 RON</p> <p>Pedagog: 1.667 - 3.108 RON</p> <p>Profesor: 1.842 - 4.287 RON</p> <p>Profesor asistent: 1.287 - 2.327 RON</p> <p>Profesor de școală gimnazială/liceu: 1.893 - 4.520 RON</p> <p>Profesor de școală primară: 1.692 - 3.875 RON</p> <p>Profesor la școli de muzică și arte: 1.811 - 3.434 RON</p> <p>Profesor particular: 1.582 - 4.049 RON</p> <p>Profesor pentru elevi cu nevoi speciale: 1.760 - 5.156 RON</p> <p>Profesor universitar: 1.578 - 7.768 RON</p>                                                                                                      |
| <b>Formarea necesară pentru ocuparea funcțiilor din învățământul preuniversitar</b> | <p>Formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a) formarea inițială, teoretică, în specialitate, realizată prin universități, în cadrul unor programe acreditate potrivit legii;</li><li>b) master didactic cu durata de 2 ani;</li><li>c) stagiul practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, sub coordonarea unui profesor mentor.</li></ul> <p>Prin excepție de mai sus, formarea personalului din educația antepreșcolară se realizează prin liceele pedagogice.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |



Pentru a obține altă specializare, absolvenții studiilor de licență pot urma un modul de minimum 90 de credite transferabile care atestă obținerea de competențe de predare a unei discipline din domeniul fundamental aferent domeniului de specializare înscris pe diplomă de licență. Acest modul poate fi urmat în paralel cu masterul didactic sau după finalizarea acestuia.

**Ocuparea unei funcții didactice pentru perioada stagiului practic cu durata de un an școlar se realizează prin:**

- a) concurs pe posturi/catedre vacante/rezervate;
- b) repartizare de către inspectoratul școlar județean/al municipiului București pe posturile rămase neocupate în urmă concursului.

Persoanelor aflate în perioada stagiului practic cu durata de un an școlar li se aplică, în mod corespunzător funcției didactice ocupate temporar, toate prevederile prezentei legi, precum și toate celelalte prevederi corespunzătoare din legislația în vigoare.

**Examenul național de definitivare în învățământ** este organizat de Ministerul Educației, conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, și cuprinde:

- a) etapa I, eliminatorie - realizată de către inspectoratele școlare în perioada stagiului practic cu durata de un an școlar și constând în evaluarea activității profesionale la nivelul unității de învățământ, evaluarea portofoliului profesional personal și în susținerea a cel puțin două inspecții la clasă;
- b) etapă a II-a, finală - realizată la finalizarea stagiului practic cu durata de un an școlar și constând într-o examinare scrisă, pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Educației, pentru fiecare specialitate în parte.

**Cadrele didactice care promovează examenul de definitivare dobândesc titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar.**

Cadrelor didactice angajate cu contract de muncă pe o perioadă determinată, care au promovat examenul de definitivare în învățământ, li se poate asigura continuitatea pe postul didactic/catedră ocupat(ă), prin hotărârea consiliului de administrație din unitatea de învățământ respectivă, în condițiile legii.  
Persoanele care nu promovează examenul de definitivare în



|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | <p>învățăământ pot participa la cel mult două alte sesiuni ale acestui examen, în condițiile reluării de fiecare dată, anterior susținerii examenului, a stagiului de practică cu durata de un an școlar.</p> <p>Stagiul de practică cu durata de un an școlar și examenul de definitivare în învățăământ pot fi reluate, în condițiile legii, într-un interval de timp care nu depășește 5 ani de la începerea primului stagiul de practică.</p> <p>Persoanele care nu promovează examenul de definitivare în învățăământ, în condițiile prezentului articol, pot fi angajate în sistemul național de învățăământ preuniversitar numai pe perioada determinată, cu statut de profesor debutant.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Învățăământul superior</b>   | <p><b>Examenale de finalizare a studiilor în învățăământul superior sunt:</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. examen de licență, pentru ciclul de studii universitare de licență sau examen de diplomă pentru învățăământul din domeniul științelor ingineresti;</li><li>2. examen de disertație, pentru ciclul de studii universitare de master;</li><li>3. examen de susținere publică a tezei de doctorat;</li><li>4. examen de certificare, pentru programele de studii postuniversitare de tip specializare;</li><li>5. examen de selecție, care precedă examenul de licență, în cazul studenților/absolvenților care provin de la instituții de învățăământ superior și/sau programe de studii care au intrat în lichidare.</li></ol>                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Specializare în domeniu:</b> | <p>Absolut necesară. Trebuie să faci o facultate în acel domeniu, apoi master, și să urmezi în cadrul acestora cursurile de psihopedagogie. Apoi dai concurs la titularizarea scoasă de minister.</p> <p>Doar cu facultatea/licență merge să predai doar la gimnaziu. De menționat faptul că trebuie să urmezi și modelul pedagogic.</p> <p>Dezvoltarea profesională a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control și recalificarea profesională sunt fundamentate pe standardele profesionale pentru profesia didactică și constituie atât un drept cât și o obligație.</p> <p><b>Evoluția în carieră se realizează prin gradul didactic II și gradul didactic I, examene de certificare a diferitelor niveluri de competență.</b></p> <p><b>Gradul didactic II</b> se obține de către personalul didactic de predare care are o vechime la catedră de cel puțin 4 ani de la obținerea definitivării în învățăământ, prin promovarea următoarelor probe:</p> |



- a) o inspecție școlară specială, precedată de cel puțin două inspecții școlare curente eșalonate pe parcursul celor 4 ani;
- b) un test din metodică specialității, cu abordări interdisciplinare și de creativitate, elaborat pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Educației, pentru fiecare specialitate în parte;
- c) o proba orală de pedagogie, pe baza unei programe aprobate de Ministerul Educației, care cuprinde și elemente de psihologie și de sociologie educațională.

**Gradul didactic I** se poate obține de către personalul didactic de predare care are o vechime la catedră de cel puțin 4 ani de la acordarea gradului didactic II, prin promovarea următoarelor probe:

- a) un colocviu de admitere, pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Educației, pentru fiecare specialitate în parte;
- b) o inspecție școlară specială, precedată de cel puțin două inspecții școlare curente, eșalonate pe parcursul celor 4 ani, toate apreciate cu calificativul maxim;
- c) elaborarea unei lucrări metodico-științifice, sub îndrumarea unui conducător științific stabilit de instituția cu competențe în domeniu;
- d) susținerea lucrării metodico-științifice, în fața comisiei instituite, conform metodologiei Ministerului Educației.

În caz de nepromovare, examenele pentru obținerea gradelor didactice II, respectiv I, pot fi repetate la un interval de cel puțin 2 ani școlari.

Personalului didactic încadrat în învățământul preuniversitar, care îndeplinește condițiile de formare inițială și care a obținut titlul științific de doctor, i se acordă gradul didactic I, pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației.

Personalul didactic care a obținut gradul didactic I, cu performanțe deosebite în activitatea didactică și managerială, poate dobândi titlul de profesor-emerit în sistemul de învățământ preuniversitar, acordat în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației.

**Persoana care dobândește titlul de profesor-emerit beneficiază de:**

- a) prioritate la ocuparea unui post prin transfer consimțit de unitățile de învățământ implicate;
- b) calitatea de mentor pentru formarea continuă a cadrelor didactice;



|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                          | <p>c) prioritate la ocuparea posturilor didactice în condiții de medii egale;</p> <p>d) acordarea unui premiu anual în bani din fondurile programelor naționale inițiate de Ministerul Educației;</p> <p>e) delegare de către inspectoratele școlare pentru rezolvarea atribuțiilor acestora în teritoriu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Formare pentru profesia didactică</b> | <p>În cadrul facultății urmezi modulele I și II din cadrul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic – DPPD, care are 2 module:</p> <p>a) Modulul I (inițial) – aceasta îți va da dreptul să profesezi în învățământul preșcolar, primar și gimnazial.</p> <p>În cadrul modulului studiezi:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>– Psihologia educației – se învață despre etapele de dezvoltare psihică, metode de cunoaștere și autocunoaștere a elevilor, educația și dezvoltarea personalității elevilor, învățarea școlară, atenția și rolul ei în învățare, aspecte afectiv motivaționale ale învățării în școală;</li><li>– Teoria și metoda curriculumului – se învață despre finalitățile educației: ideal, scopuri și obiective educaționale, documente curriculare: plan de învățământ, programa școlară, manualul școlar, alte suporturi curriculare, niveluri și principii în conceperea curriculumului;</li><li>– Teoria și metodologia evaluării – se învață despre știința evaluării, funcții și forme ale evaluării, notarea și sisteme de notare, metode de evaluare, surse de eroare în evaluarea didactică;</li><li>– Managementul clasei de elevi – se învață despre stiluri și roluri ale cadrului didactic în cadrul clasei de elevi, managementul situațiilor de criză educațională, problemele disciplinare, exemple de strategii pentru organizarea activității, stiluri de învățare, managementul timpului educațional;</li><li>– Practică pedagogică– unde faci efectiv practică la clasa</li></ul> <p>b) Modulul II (de aprofundare) – îți va da dreptul să profesezi în învățământul liceal, postliceal și universitar.</p> <p>În cadrul modulului studiezi:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>– Psihopedagogia adolescenților, tinerilor și adulților, proiectarea și managementul programelor educaționale, didactică domeniului și dezvoltării în didactică specialității și alte materii opționale</li><li>– Practică pedagogică (în învățământul liceal, postliceal și universitar) – 42 ore</li></ul> <p>Ai urmat programul de formare psihopedagogică, ai susținut un examen de absolvire pentru fiecare nivel de certificare, ai dobândit și diplomă de licență și iată că te poți angaja ca profesor.</p> |



|                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                  | <p>De exemplu, Universitatea din București, prin Departamentul de Formare a Profesorilor (DFP) din cadrul Facultății de Psihologie și Științele Educației, oferă programe de formare inițială și continuă a profesorilor, în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică.</p> <p>Departamentul de Formare a Profesorilor (DFP) asigură o pregătire de calitate pentru profesia didactică, îmbinând tradiția cu modernitatea, punând la dispoziția studenților Universității din București, dar și absolvenților altor instituții de învățământ superior o platforma optimă de dezvoltare personală și profesională.</p> <p>Cadrele didactice componente ale DFP oferă o baza teoretică și practică de reflecție, de implicare și de înțelegere a problematicii cu care se confruntă sistemul de învățământ românesc și prioritățile naționale și europene.</p> <p>DFP organizează cursuri de certificare – nivelul I și nivelul II atât pe parcursul studiilor de licență, cât și în regim postuniversitar. Formarea psihopedagogică, prin intermediul celor două module coerente, se realizează conform planurilor-cadru elaborate de MEN și este guvernată de atributele coerenței, continuității și profesionalismului.</p> <p>Complementar, DFP derulează programe de masterat susținute prin colaborări inter-departamentale de succes, programe de masterat cu un impact major în dezvoltarea și întreținerea motivației pentru carieră didactică: coaching educațional, mentorat, educație timpurie, pedagogii alternative, artă teatrală în educație.</p> <p>Astfel, după absolvirea programelor de formare psihopedagogică, cadrele didactice sunt susținute, consiliate și îndrumate spre programe de masterat gândite special pentru a contura o carieră didactică de excepție.</p> |
| <b>Funcțiile didactice și didactice auxiliare.</b><br><b>Condiții de ocupare</b> | <p><b>Funcțiile didactice sunt:</b></p> <p>a) în educația antepreșcolară: educator-puericultor - se normează câte un post pentru fiecare grupa de copii; în instituțiile cu program prelungit sau săptămânal, personalul didactic se normează pe ture;</p> <p>b) în învățământul preșcolar: profesor pentru învățământ preșcolar - se normează câte un post pentru fiecare grupă de copii; în instituțiile cu program prelungit sau săptămânal, personalul didactic se normează pe ture;</p> <p>c) în învățământul primar: profesor pentru învățământ primar - se normează câte un post pentru fiecare clasă de elevi;</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |



|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      | <p>d) în învățământul gimnazial și liceal: profesor;</p> <p>e) în învățământul preșcolar, respectiv primar alternativ pentru fiecare grupă sau clasă se normează cadre didactice conform specificului fiecărei alternative educaționale;</p> <p>f) în învățământul special și în comisiile de expertiză complexă: profesor itinerant și de sprijin, profesor-psihopedagog, profesor-psiholog școlar, profesor-logoped, psiholog, psihopedagog, logoped, profesor de psihodiagnoză și kinetoterapeut - se normează câte un post la fiecare grupă/clasă; profesor, profesor de educație specială;</p> <p>g) în centrele și cabinetele de asistență psihopedagogică: profesor-psihopedagog, profesor-psiholog, profesor-sociolog, profesor-logoped, consilier școlar;</p> <p>h) în centrele logopedice interșcolare și în cabinetele școlare: profesor-logoped, cu calificarea în psihopedagogie specială, psihologie sau pedagogie;</p> <p>i) în casele corpului didactic: profesor-metodist, profesor-asociat, formator, mentor de dezvoltare profesională;</p> <p>j) în cluburile sportive școlare: profesor, antrenor, profesor-antrenor;</p> <p>k) pentru realizarea de activități extrașcolare: profesor;</p> <p>l) în unitățile de învățământ, pentru asigurarea formării inițiale și a inserției profesionale a cadrelor didactice: profesor mentor;</p> <p>m) în centrele de documentare și informare: profesor documentarist;</p> <p>n) personalul didactic asociat este personalul didactic titular la altă școală, personalul didactic pensionat plătit în regim de plată cu ora sau specialiști consacrați în domeniul de specialitate al curriculei școlare.</p> <p>Personalul didactic asociat este luat în considerare la îndeplinirea standardelor privind autorizarea sau acreditarea unității școlare.</p> <p>Pentru ocuparea funcțiilor didactice este necesară efectuarea unui stagiu practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, în funcția didactică corespunzătoare studiilor, sub îndrumarea unui profesor mentor și trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții minime de studii:</p> <p>a) absolvirea cu diplomă a studiilor universitare de licență în profilul postului;</p> <p>b) absolvirea masterului didactic cu durata de 2 ani.</p> |
| <b>Școli Private</b> | <p>Curricula este adesea aleasă de școală, dar elevii trebuie să îndeplinească toate standardele de stat.</p> <p>Școlile private pot avea, de asemenea, o afiliere religioasă și necesită ca înlocuitorii să facă parte din confesiune sau să înțeleagă și să respecte mai puțin principiile școlii.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |



## DETALII EXTRA

România are, de multă vreme, un parcurs profesional în trei etape pentru cadrele didactice, stabilit în funcție de vechime și promovarea evaluărilor.

Etapele sunt următoarele:

- rolul de profesor debutant, de obicei timp de un an și încheiat cu examenul de definitivat;
- gradul didactic II, pentru care cadrele didactice se pot înscrie la patru ani după promovarea examenului de definitivat;
- gradul didactic I, pentru care cadrele didactice se pot înscrie la patru ani după obținerea gradului II.

### 1. Examenul de definitivat

Definitivarea în învățământ se poate obține după efectuarea unui stagiul de predare în specialitate de cel puțin 1 an; calificativul pentru anul școlar în curs trebuie să fie „Bine” sau „Foarte bine”; media obținută la cele două inspecții la clasa și la evaluarea portofoliului profesional este minim 8.

Portofoliul profesional personal cuprinde: o scrisoare de intenție, în care se prezintă obiectivele și așteptările proprii în formarea personală ca profesor, autoaprecierea experienței câștigate pe parcursul semestrului, un raport de progres școlar, planificări, 10 proiecte didactice, pentru tipuri de lecții diferite; instrumente de evaluare (un test predictiv, cu baremul aferent, rezultatele testării, măsuri);

### 2. Gradul al II-lea

Poți obține gradul II dacă ai o vechime la catedră de 4 ani de la acordarea definitivatului.

Cu un an înainte de înscriere, trebuie să susții o inspecție la clasă. După înscriere, urmează o altă inspecție curentă, apoi inspecția specială (notă minimă este 8). Inspecțiile anterioare inspecției speciale sunt evaluate cu un calificativ.

Gradul II se finalizează cu o probă scrisă și orală în specialitate, didactică și pedagogie. Comisia de evaluare este formată din cadre didactice universitare. Nota minimă pentru aceste probe este 7.

Un candidat care nu întrunește condițiile acordării gradului II (calificative nesatisfăcătoare, note mici la probele scrise și orale) poate amâna obținerea gradului cu un an.

### 3. Gradul I

Poți obține gradul I dacă ai o vechime la catedră de 4 ani de la acordarea gradului II.

Înainte de a te înscrie la gradul I, trebuie să susții o inspecție curentă. După înscriere – dar înainte de inspecția specială – susții o a doua inspecție, pentru care trebuie să obții calificativul foarte bine. În anul în care vei susține colocviul, vei depune documentele de înscriere la gradul I și vei susține inspecția specială. Vei redacta o lucrare științifică pe care o vei susține în fața unei comisii formate din cadre didactice universitare; vei obține calificativul admis/respins.

Definitivatul este esențial pentru un profesor pentru că fără acest grad nu poți deveni titular. Chiar dacă ești pe un post cu viabilitate de 4 ani, nu poți fi titular pe post până când nu ai obținut cel puțin nota 8 la definitivat.

Celelalte grade didactice îți sporesc salariu cu procente semnificative și îți permit progresul în carieră didactică.



Posturile de metodist/ inspector/ director sunt ocupate numai de profesori care au gradul I (sau doctorat).

#### Titular/suplinitor

Ca profesor suplinitor, ești angajat pe perioada determinată (1 an școlar).

Spre sfârșitul anului școlar, trebuie să îți analizezi situația: dacă postul/ orele sunt disponibile și în anul școlar următor, poți solicita, cu acordul consiliului de administrație al școlii, continuitate pe post. Înscrierea pentru continuitate se face la inspectoratul școlar, cu dosar. În cazul în care orele vor fi ocupate și vrei să obții alt post (de titular sau suplinitor), participi la examenul de titularizare. Nota finală este o medie între notă de la inspecția la clasă și nota de la examenul scris. Examenul se desfășoară în luna iulie și durează 4 ore. Sunt testate cunoștințe de specialitate și aplicarea metodelor de predare.

După afișarea rezultatelor finale, vei participa la ședințe publice, organizate la inspectoratul școlar, unde se acordă posturile în ordinea descrescătoare a mediilor.

Profesorii care dau examen în anul în curs participă la ședințe după etapele de transfer și detașare, corespunzătoare titularilor. De aceea, rămân foarte puține posturi titularizabile (câteva într-un județ) pentru profesorii care vor să intre în sistem. Asta înseamnă că dacă nu obții o notă foarte mare la titularizare – peste 9.50 – ai mari șanse să obții doar un post de suplinitor, care nu-ți garantează niciun fel de stabilitate, pentru că în anul școlar următor va trebui să o iei de la capăt, să schimbi școală după școală. În sistemul de educație românesc există și suplinitori cu note mari care rămân fără post, dar și catedre neacoperite și copii care învață cu profesori necalificați.

Ca profesor suplinitor trebuie să dai titularizarea în fiecare an, pentru că numai așa ai șanse să obții un post, chiar și de suplinitor. Posturile titularizabile sunt extrem de puține și, când apar, ele sunt ocupate prin transfer de către titulari. Pentru cei care vor să intre în sistem, nu rămâne mai nimic la examenul de titularizare din vară, sute de oameni se bat pentru 0 posturi titularizabile.

Evaluarea anuală a profesorilor constă într-o fișă de auto-evaluare, completată astfel încât să rezulte calificativul foarte bine. De regulă profesorii sunt îndemnați să calculeze punctajul astfel încât să obțină acest calificativ. Altfel spus, evaluarea profesorului ia forma unei probe de calcul matematic. Școli întregi înregistrează numai calitative FB. Calificativul bine este primit în cazuri excepționale, atunci când profesorul a avut abateri grave, evidente.

Titularizarea este angajarea pe viață. Chiar și atunci când profesorul nu mai este la catedră, pentru că a fost promovat, de exemplu, la funcția de inspector sau pentru că a devenit director, postul rămâne rezervat pe o perioadă nedefinită de timp. Postul va rămâne al său, dar va fi ocupat de numeroși profesori suplinitori. Există cazuri în care posturile rămân rezervate chiar și 10 ani.

Ceea ce contează în acest sistem de mișcare a cadrelor nu este atât continuitatea la clasă, ci, mai degrabă, respectarea titularizării. Interesul superior al educației, al elevului pare să devină secundar.



## COMPETENȚE

Competențele unui profesor diferă de nivelul sau de experiență, debutant sau expert și de obiectul pe care-l predă.

Acestea pot fi organizate în:

1. competențe privitoare la subiectul și conținutul învățării;
2. competențe referitoare la clasă;
3. competențe cu privire la școală și la sistemul educativ;
4. valorile, atributele și abilitățile implicate de profesia didactică;
5. competențele de comunicare se bazează pe abilitatea de a înțelege, de a exprima și de a interpreta gânduri, sentimente și fapte atât pe cale orală cât și în scris (ascultare, vorbire, citire și scriere) într-o gama potrivită de contexte sociale – la serviciu, acasă, în educație și instruire – conform cu dorințele sau nevoile individului.

Un profesor trebuie să demonstreze că poate lucra cu elevi de diferite vârste și îi poate motiva. Un debutant trebuie să aibă simțul umorului și totuși să poată controla o sală de clasă plină de copii, fără să fie amenințător.

Alte competențe care ajută în rolul de profesor:

- Să fie receptiv la nou și creativ;
- Să fie capabil să coordoneze activități diverse;
- Să stăpânească tehnicile de control, de apreciere, de îndrumare, de perfecționare, de autoperfecționare;
- Să dețină capacități de analiză și sinteză, de construire a unor alternative, de luare a unor decizii optime în funcție de contextual dat;
- Să motiveze elevul pentru a-l urmă că lider;
- Să dovedească flexibilitate și curaj în luarea deciziei corecte în momentul evaluării.

## TEHNOLOGII

### A. OBLIGATORII

#### I. Software

- **Cititor de ecran:** NVDA (open source), JAWS (cu plată);
  - **Browser:** Mozilla Firefox, Google Chrome;
  - **Softuri speciale:** softuri educaționale ca Google Classroom sau Microsoft Teams, dar și altele, cu mențiunea să aibă documentație minimă de accesibilitate pe site-ul producătorului;
- comunicare: WhatsApp, Zoom, Facebook, Skype, Hangouts, Microsoft Teams, Google Meet.

#### II. Hardware

- Computer cu Windows sau macOS.

### B. RECOMANDATE

- Soft de transformare a imaginii în text: Abby Fine Reader;

- Telefon mobil cu sistem android cu cititor de ecran android talkback/ Iphone voiceover;
- Scanner;
- Imprimantă termoformă care poate să fie necesară în funcție de specialitate
- Imprimantă clasică.

***De reținut că nu sunt costuri suplimentare mari pentru angajarea unui profesor nevăzător, ci mai degrabă se pot ivi obstacole birocratice (ex. condica).***

## ACCESIBILIZAREA SPAȚIULUI



**Work from home/lucrat de acasă:** se personalizează în funcție de tipul de lucru.



**Spațiul public** (traseu până la locul de muncă)



### Orientare și informații

- Marcarea tactilă și vizuală a obstacolelor / trecerilor de pietoni / schimbărilor de sens / reperelor prin marcaje standard sau chiar diferențe de texturi utilizate în rezolvarea pavimentului;
- Semnalizarea traseelor pietonale prin marcaje tactile și vizuale de direcționare;
- Utilizarea contrastelor vizuale și tactile sau a diferențelor de nivel pentru a demarca diverse zone: ex. carosabil versus zonă pietonală;
- Montarea semafoarelor cu semnal acustic sonor pietonal;
- Montarea unor plăci cu planul tactil al intersecțiilor pe stâlpii semafoarelor;
- Hărți tactile și sau machete cu intersecțiile sau zonele de interes;
- De evitat montarea sau folosirea diverselor elemente în consolă în zona de circulație pietonală;
- Pe traseele de deplasare trebuie evitată amplasarea diverselor elemente de mobilier urban;
- De evitat crearea unor obstacole prin elemente de design urban cu o înălțime mai mică de 75 cm deoarece creează situații periculoase pentru persoanele cu deficiențe de vedere (ex. garduri), dacă nu se pot evita, ar trebui marcate tactil și vizual.



### Circulație

- Este recomandat să existe cel puțin 2m lățime, liberi de orice fel de obstacole;
- Lățimea minimă liberă a circulației poate fi de 90 cm pentru trafic într-un singur sens și foarte rar în sens opus, dar doar dacă există și zone mai generoase de-a lungul traseului;

- Orice întrerupere a pavimentului - ex. rigole sau rosturile plăcilor - nu ar trebui să fie mai mari de 10mm pentru a nu bloca bastonul;
- Dacă există un grătar metalic folosit ca suprafață de circulație, ochiurile ar trebui să fie de maxim 10x20mm;
- Căminele de vizitare pentru canalizare ar trebui evitat să fie proiectate pe traseul pietonal deoarece deschise (ex. în timpul unei avarii) pot reprezenta un risc de cădere sau de împiedicare;
- De evitat să fie legate biciclete de balustradele rampelor sau treptelor;
- Rampele de la trecerile de pietoni ar trebui făcute în direcția de circulație pentru a ghida persoana cu deficiențe de vedere în direcția corectă pe trecerea de pietoni.



## Accesuri

- Semnalizarea tactilă și vizuală a accesurilor;
- Marcarea accesurilor pe hărțile tactile sau machete;
- De evitat ușile rotative, dacă nu se poate, ar trebui să existe și o altă variantă - o ușă batantă sau glisantă, automată, ușor de identificat;
- Marcarea ușilor de sticlă cu colant la 10 cm și 130 cm și marcarea conturului ușilor;
- Dacă există zone pietonale aduse la aceeași înălțime cu carosabilul (facilitează transferul dintr-un taxi în zona de acces pentru o persoană în scaun rulant) atunci acestea ar trebui să fie clar demarcate vizual și tactil, în lipsa bordurii.



## Finisaje

- Antiderapante (chiar și în condiții de ploaie);
- Să existe o regulă între finisajele utilizate și funcțiunile zonelor respective;
- În general, finisajele pentru paviment sau mobilier urban nu ar trebui să creeze reflexii puternice pentru a nu dezorienta;
- Balustradele metalice trebuie evitate, deoarece pot deveni foarte reci în condițiile de iarnă. Persoanele care vor folosi balustrada în ghidare sau susținere o vor găsi rece extrem de incomodă și, chiar, dureroasă în utilizare;
- Atât balustradă, cât și alte elemente de mobilier urban (ex. coșuri de gunoi) ar trebui să aibă culori în contrast cu fundalul (pereți, paviment) pentru a putea fi mai ușor identificate.



## Iluminat

- Iluminarea corespunzătoare a traseelor și a punctelor de interes;
- Luminile cu o sursă de strălucire ce creează contraste puternice cu zonele întunecate ar trebui evitate.



## Vegetație

- Utilizarea plantelor pentru a reduce din poluarea acustică provenită din zona carosabilă intens circulată;
- Toaletarea corespunzătoare a arborilor pentru a nu avea crengi pe traseul de circulație pietonală la înălțimi mai mici de 2100mm.



## Mobilier urban

- Bolarzi: Pentru a fi sesizabili de către persoanele cu deficiențe de vedere, bolarzii vor avea o înălțime cuprinsă între 70 și 90 cm de la nivelul finit al trotuarului; de asemenea ar trebui marcați vizual (colant sau chiar sursă de lumină);
- Bolarzii nu ar trebui să fie niciodată legați între ei cu lanțuri sau sfori;
- Mobilierul urban ar trebui să fie poziționat în afara traseului de circulație și să fie în contrast cu fundalul pentru a fi ușor de identificat;
- Dacă anumite elemente au nevoie de instrucțiuni de folosire, acestea să fie cu caractere latine (mesaje scurte, concise) tactile, Braille și pictograme;
- Indicatoarele și panourile stradale trebuie să aibă cel 2100mm liber între ele și paviment;
- Elementele de aceeași culoare cu fundalul, care nu se disting ușor, ar trebui marcate vizual (ex. stâlpi de electricitate de aceeași culoare cu pavimentul - bandă roșie pusă la 1500mm de la nivelul pavimentului);
- Utilizarea cișmelelor cu surse de apă la mai multe înălțimi care au și vas pentru animale de companie/câini ghizi.



## Mediul de lucru

### Incintă

- Hărți tactile sau machete cu incinta pentru a putea înțelege mai ușor traseul, locurile de socializare, accesurile, pozițiile clădirilor sau ale altor repere/funcțiuni etc.;
- Elemente de signalistică cu informații în Braille, caractere latine, pictograme și/sau descrieri și indicații audio, QR Codes cu informații de citit cu voiceover sau de ascultat;
- Demarcarea zonelor de circulație de alte funcțiuni prin tratări diferite ale pavimentului.



## Accesuri

- Semnalizarea tactilă și vizuală a accesului;
- Ușile de acces ar trebui să fie în contrast cu suprafețe din jur, dacă nu este

posibil, atunci ar trebui să existe un contrast între conturul ușii și restul finisajului;

- Poziționarea accesului principal în apropierea căii de circulație;
- Pot fi utilizate și repere sonore (ex. sursă de apă - fântână) sau olfactive (ex. plante cu o aromă ușor de identificat) pentru a marca accesul;
- Marcarea pe hartă tactilă / machete;
- De evitat ușile rotative și, dacă nu se poate, să aibă sistem de încetinire și un acces secundar cu uși batante sau glisante, automate;
- Control acces și interfon ușor de identificat și în contrast cu fundalul, de preferat, poziționate în apropiere mânerelor ușilor;
- Marcarea ușilor de sticlă cu colant la 10 cm și 130 cm;
- Mobilierul din zonele de așteptare ar trebui să fie în contrast cu fundalul pentru a fi ușor de identificat;
- De evitat utilizarea pragurilor în zona de acces.



## Finisaje

- Creare contraste vizuale și tactile între diversele funcțiuni;
- De evitat utilizarea suprafețelor neregulate precum cele din nisip, pietriș sau pământ pentru zonele de circulație;
- Pentru utilizatorii de baston sunt recomandate suprafețele regulate și rigide și în interior. De exemplu, un covor foarte moale poate îngreuna utilizarea bastonului;
- De evitat utilizarea preșurilor, dar dacă sunt necesare (intrări, recepție) ar trebui să fie aibă marginile foarte bine prinse de pardoseală pentru a evita alunecarea sau împiedicarea;
- Dacă se utilizează pietriș acesta ar trebui să fie compactat și/sau stabilizat;
- De evitat utilizarea suprafețelor lucioase pe care pot reflecta lumina soarelui sau/și alte surse de iluminat. Suprafețele lucioase pot da și senzația de ud și să creeze disconfort pentru persoana care circulă;
- În zonele de circulație nu ar trebui să fie utilizate modele grafice care pot da senzația unor obstacole sau linii care să creeze iluzia unor trepte;
- Pentru uși și panouri de sticlă este nevoie să existe marcaje vizuale la nivelul ochilor la 100mm și 1300mm sau 850-1000mm și la 1400-1600mm. Marcajele trebuie să fie în contrast cu fundalul și să fie vizibile din ambele părți și indiferent de lumina din cele două spații. Pentru același element perceput din interior și exterior se pot folosi culori sau nuanțe diferite;
- Este recomandată utilizarea finisajelor în contrast vizual și tactil pentru crearea unor trasee de circulație și pentru a facilitat orientarea în spațiu. De asemenea, diversele texturi sau culori ale pardoselii pot fi repere pentru a identifica etaje, zone, funcțiuni.



## **Iluminat**

- Iluminarea corespunzătoare a traseelor și a punctelor de interes (ex. accesuri);
- De evitat utilizarea luminilor care creează umbre puternice pe pereți sau pardoseală deoarece pot da senzația că există obstacole acolo sau să mascheze existența unei diferențe de nivel;
- Luminile nu ar trebui să lase umbre puternice pe trepte sau pe rampe pentru a nu acoperi marginile acestor suprafețe.



## **Acustică**

- Se recomandă tratamentele acustice din diverse materiale textile, panouri din lemn perforat, plante pentru a reduce din zgomotul de fond care se poate crea în spații mari (ex. la recepție unde ai nevoie să te orientezi și poate deveni foarte obositor dacă este mereu și un zgomot de fond).



## **Sisteme de alarmă**

- Toate sistemele de alarmă ar trebui să ofere indicații vizuale și sonore și ar trebui să aibă instrucțiuni de folosire în caractere latine, Braille și pictograme;
- Sistemele de alarmă nu ar trebui să depășească 120dB pentru a nu crea dezorientare.



## **Utilizare**

- Informații despre utilizare în negru, Braille, pictograme și/sau indicații audio (ex. indicații pentru întrerupătoare);
- Poziționarea funcțiilor importante (recepție, info, hărți tactile, machete, grupuri sanitare) în traseul de circulație sau în apropiere pentru a putea fi identificate ușor.



## **Altfel de repere**

- Se pot crea repere în orientare prin mobilier, finisaje, plante (textură și miros), curenți de aer etc.;
- Orice fel de elemente de signalistică de orientare și informare ar trebui să ofere informații vizuale și tactile (opțional și audio);
- Pentru unele persoane este dificil de citit Braille-ul pe o suprafață verticală, este recomandat ca suprafețele în Braille să fie înclinate între 45 și 60 grade față de suprafața de călcare:

- Pentru hărțile tactile este recomandat să existe legendă, element pentru a înțelege scara la care este harta, puncte cardinale sau alte sisteme de referință pentru a identifica poziția. Opțional: pot exista și sisteme audio care explică cum se folosește harta respectivă.



## **Mobilier / echipamente**

- Mobilierul sau echipamentele ar trebui să fie în contrast cu fundalul. Cu cât suprafața obiectului este mai mică, cu atât contrastul ar trebui să fie mai puternic pentru a facilita identificarea (valabil și pentru întrerupătoare, prize, butoane de alarmă, butoane pe un interfon, sonerii etc.);
- Este recomandată utilizarea suprafețelor care reduc reflexiile;
- Interfonul sau sistemul de acces este recomandat să fie poziționat în apropierea clanțelor ușilor;
- Utilizarea materialelor cromate pentru interfon sau control acces poate deruta persoana cu deficiențe de vedere din cauza reflexiilor;
- Interfonul sau sistemul de control acces ar trebui să fie în contrast cu fundalul fie din finisajul lui sau utilizând lumini;
- Dacă există card de acces, ar trebui să aibă un simbol tactil pe partea activă pentru a putea fi poziționat corect de persoana cu deficiențe de vedere;
- Butoanele pentru diverse echipamente este recomandat să fie în relief și să aibă simboluri/litere/cifre embosate pe ele;
- Este recomandată utilizarea mobilierului modular – creează repere și facilitează orientarea;
- Biroul în formă de L ar putea fi mai ușor de utilizat – sau de tip alveolă, pentru a avea o suprafață mai mare de lucru;
- Pentru persoanele cu rest de vedere este importantă lumina naturală sau o lumină artificială corespunzătoare;
- Posibilitatea de a avea acces la diverse lupe în spațiul de lucru;
- Existența unui suport mobil de ecran;
- Existența unui suport pentru baston (ex. la birou sau în sălile de meeting);
- Depozitățile ar trebui să fie solide și stabile, fără colțuri sau muchii ascuțite, în contrast cu fundalul sau cu margini evidențiate. Mânerele și încuietorile ar trebui să urmeze aceeași regulă. Dacă există numerotări pe dulapuri acestea ar trebui să fie inclusiv tactile.



## **Alte cerințe**

- Pentru o persoană cu deficiențe de vedere este important să existe reguli în amenajarea spațiului pe care le poate reține (ex. circulația este mereu delimitată de un anumit tip de depozitări, întrerupătoare cu aceleași

funcțiuni să fie poziționate la fel în tot spațiul etc.), dar și spații cu identitate care pot crea repere (ex. un open space monoton ar putea fi întrerupt din când în când cu spații de relaxare în care identifici alte obiecte de mobilier și texturi), informații transmise tactil sau audio (de preferat ambele);

- Este recomandat, pe cât posibil, ca ușile din spațiu să se deschidă în același sens față de circulația principală;
- Ușile din spațiu ar trebui să fie în contrast cu pereții;
- Unde există uși fără amortizor, ce ar putea rămâne întredeschise, este recomandată marcarea cantului ușii într-o culoare în contrast cu restul foii de ușă;
- Clanțele ușilor ar trebui să fie în contrast cu foaia de ușă.

## **Adaptări după funcțiuni:**



### **Recepție**

- Ar trebui să le ofere vizitatorilor o zonă de acomodare în trecerea de la lumina de afară la cea din interior. De aceea lumina dintr-un lobby ar trebui să se modifice pe parcursul zilei odată cu contrastul interior/exterior;
- Suprafețele lucioase (ex. suprafețele vitrate) nu ar trebui să reflecte diverse lumini care ar putea induce în eroare sau crea disconfort;
- Corpul de recepție ar trebui să fie vizibil, poziționat pe traseul de circulație de la intrare și să nu existe obstacole pe drumul spre el;
- Blatul de recepție sau cantul lui ar trebui să fie în contrast cu restul corpului;
- Surse de lumină puternice (naturale sau artificiale) nu ar trebui poziționate în spatele recepționarului;
- Unde este necesară utilizarea turnicheților, este recomandat să existe și o poartă accesibilizată de cel puțin 950mm. Aceasta ar trebui să fie în contrast cu restul aparatului și să fie marcată cu pictogramă vizuală și tactilă.



### **Alimentație**

- Marcarea în Braille, negru, pictogramă a conținuturilor dulapurilor; din zonele de cafeteria / săli de mese;
- Utilizarea unui contrast între blatul de lucru, uși, sertare și fundal sau marcarea muchiiilor;
- Evitarea echipamentelor electrocasnice cu control exclusiv touchscreen;
- Hartă tactilă cu pozițiile meselor/mobilierului (de evitat schimbarea pozițiilor mobilierului sau folosirea unei hărți flexibile în care se pot repositiona elementele);

- Automatele cu diverse produse ar trebui să aibă indicații cu caractere latine în relief și Braille și/sau indicații audio (posibilitatea de a te conecta cu căști).



### **Comunicare cu colegii**

- Existența unor elemente tactile prin care să poți recunoaște birourile/ zonele de lucru ale colegilor;
- O hartă tactilă a spațiului pentru a putea avea informații despre localizare echipelor.



### **Zone de relaxare**

- Hartă tactilă a lor;
- Să nu fie schimbată poziția obiectelor foarte des sau acest lucru să fie comunicat prin hartă;
- Recomandate obiecte care oferă și o reducere a zgomotului.



### **Evacuare**

- Existența unui plan tactil de evacuare;
- Ușa de evacuare marcată prin contrast față de fundal (ex. între panoul ușii și peretele pe care este);
- Delimitarea traseului de evacuare prin contraste vizuale și tactile;
- Contrast între trepte și contratrepte, balustradă și fundal;
- Marcate muchiiile treptelor;
- Utilizare materiale antiderapante.



### **Zona de lucru individual**

- Organizată;
- Cu repere multi-senzoriale;
- Posibilitate de personalizare.



### **Zona de lucru la comun**

- Tratare acustică pentru a reduce zgomotul produs de cei din jur;
- Demarcarea tactilă și vizuală a zonelor de lucru de cele de circulație.



## Grupuri sanitare

- Ar trebui să fie marcate prin pictograme bine poziționate și ușor de găsit care indică dacă toaletele sunt împărțite pe sexe sau nu, dacă sunt accesibilizate etc.;
- Pictogramele utilizate ar trebui să fie în relief, în forme simple, ușor de perceput. Este de evitat ca simbolurile să aibă foarte multe detalii mici și greu de perceput tactil;
- Este important ca muchiile elementelor tactile ale pictogramelor să fie rotunjite pentru a evita disconfortul sau posibilitatea de a răni la atingere;
- Păstrarea unei reguli de amplasare a obiectelor – dispenser săpun, prosoape etc.;
- Contraste vizuale și tactile între echipamentele sanitare și fundal;
- Cabinele mai mari sunt utile și pentru persoanele însoțite de câine ghid;
- În toaletele accesibilizate ar trebui să existe un cablu pentru alarmă sau mâner în contrast cu fundalul și ușor de reperat, ce poate fi utilizat și de pe pardoseală;
- De evitat utilizarea suprafețelor lucioase în băi care pot crea reflexii puternice.



## Facilități pentru câinele ghid (interior și exterior)

- Cișmele accesibilizate sau surse de apă la diverse înălțimi pentru a putea fi utilizate și de câinele ghid;
- Cabine de toaletă mai mari;
- Spațiu în zonele de așteptare/socializare lângă scaune sau pentru câinele ghid.



## Circulație:



### Trepte:

- Contratreptele este recomandat să fie pline pentru a evita confuzia vizuală;
- Este necesar contrastul dintre treaptă și contratreaptă;
- Marcarea vizuală a marginilor treptelor cu o bandă în contrast cu restul finisajului, aceasta ar trebui să fie și antiderapantă;
- Nu este recomandat să fie folosite două benzi de culori diferite pentru a face această marcă deoarece pot confuza persoana în legătura cu poziția muchiei treptei;
- Utilizare materiale antiderapante;
- Este necesar să existe balustradă pe ambele părți și să fie continuă de-a lungul circulației verticale;
- Aceasta poate fi utilizată și pentru informare și direcționare;

- Marcare vizuală și tactilă la începutul și finalul treptelor (ex. din finisajele utilizate ce se pot simți diferit la călcare și pot avea și sunete diferite) mai ales când treptele sunt poziționate în calea de circulație;
- De evitat diferențe de nivel de o singură treaptă deoarece reprezintă pericol de împiedicare;
- Suprafața de sub trepte ar trebui să fie închisă pentru a evita accidentele;
- Când scările sunt obiecte independente sau încastrate în perete, în orice zonă cu o înălțime liberă până la pardoseală sau paviment sub 2100mm ar trebui să fie împiedicat accesul (ex. prin utilizarea jardinierei cu plante cu înălțime de 90cm sau cu parapet).



### **Rampe:**

- Suprafața înclinată ar trebui să fie în contrast cu suprafața orizontală;
- Este necesar să existe balustradă pe ambele părți, se poate folosi și pentru a oferi informații în orientare și informare cu plăci cu simboluri tactile, Braille sau caractere latine în relief;
- Utilizare materiale antiderapante;



### **Lifturi:**

- Panou comandă cu posibilitate de conectare căști pentru a asculta indicațiile, dacă este touchscreen, sau cu butoane în Braille, semnale sonore pentru identificarea liftului când ajunge);
- Ușile lifturilor ar trebui să fie în contrast cu pereții sau cu fundalul;
- Este indicat să existe o placă cu numărul etajului în relief în apropiere panoului de control exterior al liftului;
- Toate butoanele ar trebui să fie în contrast cu plăcile pe care sunt montate, iar aceste plăci în contrast cu fundalul pe care sunt montate;
- Butoanele de control este recomandat să aibă minim 50mm diametru sau 50x50mm, cu numere embosate sau simboluri tactile și Braille;
- Este indicat să existe și un semnal sonor pentru a indica venirea liftului sau direcția în care o ia (ex. un clinchet pentru liftul care urcă, două pentru cel care coboară). În cazul în care sunt mai multe lifturi în același hol care vin concomitent ar fi nevoie de diferențiere audio pentru a identifica liftul solicitat de persoana respectivă;
- De evitat utilizarea panourilor de control touchscreen, dacă nu se poate, atunci acestea au nevoie de un colant în Braille peste ele sau de posibilitate de a te conecta cu căștile și a folosi un voiceover pentru ecranul respectiv;
- Este recomandat ca suprafața de călcare din lifturi să nu fie închisă la culoare și în contrast foarte puternic față de pereții liftului pentru a asigura

persoana că nu calcă în gol;

- Totuși, pereții liftului ar trebui să aibă un contrast cu pardoseală pentru a putea fi identificate dimensiunile spațiului și este recomandat să reflecte cât mai puțin lumina pentru a nu crea disconfort sau a deruta.



## **Circulație orizontală**

- Suprafața căilor de acces trebuie să fie regulată, cu o rigiditate ridicată și cu o bună aderență;
- Este de evitat ca elementele structurale să intre mai mult de 100mm în zona de circulație. În situațiile în care acest lucru este inevitabil, cum ar fi într-o clădire existentă în care elementele structurale nu pot fi modificate, ar trebui prevăzută o șină de protecție la nivelul pardoselii cu contrast vizual și tactil;
- Traseele de circulație (ex. acces-recepție) pot fi marcate vizual și tactil prin utilizarea de finisaje cu texturi și culori diferite, în contrast cu restul zonelor;
- Dacă sunt zone în care oamenii pot aduce apă pe pantofi - suprafețele ar trebui să fie antiderapante chiar și dacă sunt ude.
- Este recomandat să existe bare de susținere de-a lungul coridoarelor. Acestea ar trebui să fie în contrast cu fundalul și pot fi folosite și pentru a oferi ghidaje și informații tactile;
- Nu ar trebui să existe obiecte poziționate pe traseul de circulație și nici obiecte care ies în consolă mai mult de 100mm;
- De evitat suprafețele foarte lucioase pentru pardoseală.



## **Siguranța sanitară**

De ce este mai dificilă criza sanitară actuală pentru nevăzători și cei cu surdocecitate?

- Se bazează în orientare și comunicare pe tactil;
- În cazul surdocecității sunt afectați și interpreții deoarece trebuie să fie în contact direct cu beneficiarii;
- Ating bastonul, trebuie curățat, ar fi de ajutor și un suport pentru baston în cadrul mediului de lucru;
- Nu pot aproxima distanțele la fel de ușor – este nevoie de repere tactile realizate din finisajele de pardoseală, mobilier sau marcaje tactile;
- Majoritatea marcajelor referitoare la distanțe sau număr de persoane au fost montate ca autocolant și nu există repere tactile.



## Sugestie de amenajarea pentru pregătirea echipei

Realizarea unor zone de tip Empathy corners/Zone de empatie - ar putea ajuta la pregătirea echipei pentru a deveni mai incluzivă. Este important ca aceste zone să aibă o relație puternică cu simțurile (ideal toate 5) și să ofere o stare de siguranță, relaxare, să fie un mediu bun de socializare, dialog. Poate există și o zonă de informare cu privire la diverse grupuri vulnerabile, povești ale unor oameni reali, informații despre nevoi etc.<sup>1</sup>. Aceste zone pot fi amenajate chiar în cancelarie sau în apropierea zonelor administrative.

Aceste zone pot ajuta echipa să înțeleagă mai bine diversitatea umană și că, în funcție de abilități / dizabilități, vârstă, gen, etc. oamenii experimentează un spectru foarte larg de neportriviri permanente, temporare și de situație cu diversele medii, iar acestea au de foarte multe ori puncte comune.

Modificările realizate în spațiile de lucru pentru o persoană cu deficiențe de vedere pot îmbunătăți per total calitatea spațiului și aduc beneficii direct și altor categorii – persoane vârstnice, persoane cu dizabilități temporare, persoane care merg prin spațiu și în același timp folosesc o tabletă sau un telefon smart :).



<sup>1</sup> <https://www.empathymuseum.com/>



**AM AIS**

 Shift

**+ VIEȚI**



**Ghidul de angajare a nevăzătorilor  
este realizat de AMAIS.**

**Proiectul face parte din inițiativa Shift+Vieți, lansată  
în iunie 2018 de Fundația Comunitară București și ING Tech România,  
prin realizarea unui studiu despre situația persoanelor  
cu diferite tipuri de dizabilități din România.**

Asociația Metodelor Alternative de Integrare Socială (AM AIS)  
București, sector 4, Splaiul Unirii nr.160  
contact@amais.ro +40 757 526 247  
<https://amais.ro/>

